

WCZESNONOWOŻYTNA MEDYCyna, HISTORIA NATURALNA

I FILOZOFIA PRZYRODY (XVI–XVIII w.):

MIEJSCA SPOTKANIA, MIEJSCA KONFLIKTU

Kiedy filozofia przyrody była bezsilna wobec zgłębianego przez nią świata, chętnie sięgała do *poesis*. Kiedy zaczęła się zmieniać i iść ręką w rękę z eksperymentalizmem, zmianie uległy także jej forma i język, w tym wykorzystywane gatunki epistemiczne oraz stosowane środki wyrazu. W 1648 roku Samuel Hartlib stwierdził *explicite*: „przez naukę rozumiemy określony korpus tak uporządkowanych pojęć, by umożliwiły one umysłowi człeka dostrzeżenie zasad wszystkich rzeczy”. Zaledwie czterdzieści lat później John Locke uznał natomiast, że „ani filozofia przyrody [ani historia naturalna] nigdy nie staną się nauką”.

Od czasów antycznych nauka o naturze, w tym medycyna, była zależna od filozofii. Już Galen wyjaśniał, *quod optimus medicus sit quoque philosophus*. Spekulatywność odgrywała wówczas ważniejszą rolę niż empiria w myśl założenia, że umiejętność praktyczna nigdy nie jest wiedzą. Wyraźna zmiana nastąpiła w XVII wieku, kiedy zaczęto podkreślać znaczenie obserwacji, doświadczenia, klasyfikacji, eksperymentowania, tworzenia nowych systemów opartych na logicznym porządku faktów empirycznych i eksperymentów a nie przypuszczeniach. Nowa filozofia miała stać się użyteczna, przeprowadzane eksperymenty miały przynosić aplikowalne (praktycznie) wyniki oraz takie, które rzuciłyby nowe światło na naturę *in genere*. Nieustanne przenikanie się rzemiosła i nauki, *techne* i filozofii sprawiały, że do filozofii przyrody zaczęto wprowadzać nowe odkrycia m.in. z pola jatrofizyki, jatrochemii oraz mechaniki. Gdzie w nowym przyrodoznawstwie znalazło się miejsce dla historii naturalnej, niebędącej przecież ani rzemiosłem, ani profesją? W jaki sposób postępował mariaż studiów nad naturą z naukami tajemnymi oraz teologią? Jaką rolę odgrywała *medicina, quod est ars et scientia*, bazująca na indywidualnym doświadczeniu oraz syngularnej obserwacji? Ponieważ dla lekarzy, botaników i innych *curieusi* częstokroć nie było miejsca w takich towarzystwach naukowych jak Académie des Sciences i Royal Society, zakładali oni własne organizacje, w których kultywowali niezależnie studia nad naturą, oraz powoływali do życia własne uczone gazety.

Zainicjowana w trakcie konferencji debata określi aktualny stan prowadzonych w Polsce badań nad historią wczesnonowożytnych *rei naturalis*. Rozpoznanie miejsc spotkania i miejsc konfliktu różnych obszarów filozofii przyrody, historii naturalnej i medycyny w XVI–XVIII stuleciu pozwoli także uchwycić genezę współczesnego przyrodoznawstwa i biomedycyny oraz charakter zmiennych relacji między przyrodą a człowiekiem.

Do udziału w konferencji zapraszamy przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych, m.in. historyków filozofii, historyków nauki (m.in. medycyny, biologii, geologii, botaniki), historyków kultury i edukacji, historyków sztuki (m.in. muzealnictwa, kolekcjonerstwa, ilustracji naukowej), historyków literatury, a także badaczy podejmujących zagadnienia z zakresu socjologii i antropologii wiedzy. Zapraszamy także przedstawicieli nauk przyrodniczych i medycznych.

Proponowane zagadnienia:

- medycyna odrodzenia, baroku, oświecenia oraz jej związki z filozofią przyrody i historią naturalną;
- przedmioty oraz praktyki wczesnonowożytnej medycyny, filozofii przyrody i historii naturalnej;
- media, metody oraz narzędzia zbierania i komunikowania wiedzy o naturze (np. zielniki, traktaty, atlasy, czasopisma uczone, ogrody, kolekcje, gabinety osobliwości);
- aktorzy indywidualni i zbiorowi, prywatni i publiczni zaangażowani w wytwarzanie wiedzy o naturze, m.in. uczeni i *curiosi*, towarzystwa naukowe, uniwersytety, sieci korespondentów, podróżnicy;
- główne koncepty wyjaśniające związki człowieka z naturą, m.in. fizykoteologia (1650–1750), jatronauki, alchemia, *magia naturalis*;
- historia wczesnonowożytnych gatunków (*genre*) epistemicznych stosowanych w obrębie medycyny, filozofii przyrody i historii naturalnej (np. studium przypadku, obserwacja, komentarz, recepta, opis, lista, notatka, ilustracja, tabela, schemat klasyfikacyjny);
- wczesnonowożytna medycyna, filozofia przyrody i historia naturalna między empiryzmem a erudycjonizmem;
- wiedza lokalna a wiedza uniwersalna o naturze.

Zapraszamy do przesyłania zgłoszeń indywidualnych (wystąpienia dwudziestominutowe lub postery) oraz paneli tematycznych składających się z trzech wystąpień powiązanych tematycznie (panel półtoragodzinny) **w terminie do 21 lipca 2017 r. 15. września 2017 r.**

Wymogi formalne:

Poster

Wymiar posteru: A0 (841×1189 mm), wydruk pionowy, papier matowy, optymalna gramatura do 180 g/m².

Autorzy drukują poster we własnym zakresie i dostarczają go podczas rejestracji.

Mocowanie będzie dostępne na miejscu. Posterom zostanie przydzielony numer porządkowy. Plakat będzie wywieszony przez cały czas trwania konferencji. Tytuły i abstrakty wszystkich prezentowanych posterów zostaną wydrukowane w książce abstraktów oraz będą dostępne dla uczestników konferencji.

Czas prezentacji ustnej w trakcie sesji posterowej: do 5 minut

Referat indywidualny

Czas trwania referatu: do 20 minut + 10 minut dyskusja

Panel

Trzy powiązane ze sobą tematycznie referaty.

Liczba uczestników: 3 lub 4 (jeśli moderator/organizator panelu nie wygłasza referatu)

Czas trwania panelu: 60 min referaty + 30 min dyskusja

Czas trwania indywidualnego referatu: do 20 min lub zgodnie z ustaleniami organizatora

Opłata konferencyjna:

Opłata konferencyjna wynosi **250 zł**.

Opłatę prosimy wpłacać **w terminie do 15 października 2017 r.** na konto:

Citibank Handlowy w Warszawie S.A., Oddział w Poznaniu

56 1030 1247 0000 0000 4771 8000

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, ul. Fredry 10, 61-701 Poznań

Tytułem: „HistMed” [proszę także podać swoje nazwisko]

Zgromadzone środki pokryją zarówno bezpośrednie koszty organizacyjne (m.in. materiały konferencyjne, książka abstraktów, przerwy kawowe i obiadowe), jak i przygotowanie materiałów do publikacji.

Materiały zostaną opublikowane w drugiej połowie 2018 roku. Warunkiem przyjęcia artykułu do druku jest uzyskanie dwóch pozytywnych recenzji. Wymogi redakcyjne odnośnie do przygotowywania artykułów naukowych na bazie zaprezentowanych wystąpień zostaną przesłane w kolejnym komunikacie po zamknięciu listy referentów.

Koszty dojazdu i zakwaterowania uczestnicy pokrywają we własnym zakresie.

Miejsce i termin:

Poznań, UMP, Centrum Kongresowo-Dydaktyczne, ul. Przybyszewskiego 37a
7–8 grudnia 2017

Organizator główny: KZHNM UMP (<http://www.kzhnm.ump.edu.pl>)

Współorganizator: Fundacja na Rzecz Myślenia im. Barbary Skargi
(<http://www.barbaraskarga.org/>)

Komitety naukowe

PROF. DR HAB. KRZYSZTOF BRZECHCZYN

Instytut Filozofii UAM, Prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, o/Poznań

DR MATEUSZ FALKOWSKI

Instytut Kultury UJ, Prezes Zarządu Fundacji na Rzecz Myślenia

PROF. DR HAB. ADAM GRZELIŃSKI

Instytut Filozofii UMK

DR HAB. RYSZARD GRYGLEWSKI, PROF. UJ

Katedra Historii Medycyny, Collegium Medicum UJ

DR HAB. JAROMIR JESZKE, PROF. PAN

Instytut Historii Nauki PAN

DR HAB. ANITA MAGOWSKA, PROF. UMP

KZHNM UMP, Prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Historii Nauk Medycznych

PROF. DR HAB. KRZYSZTOF MIKULSKI

Instytut Historii i Archiwistyki UMK, Prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Historycznego

PROF. DR HAB. N. MED. WOJCIECH NOSZCZYK

Warszawski Uniwersytet Medyczny

PROF. DR HAB. BOŻENA PŁONKA-SYROKA

Zakład Humanistycznych Nauk Wydziału Farmaceutycznego, UMWr

PROF. DR HAB. N. MED. JANUSZ SKALSKI

Oddział Kardiochirurgii i Intensywnej Opieki Kardiochirurgicznej, Collegium Medicum UJ

DR HAB. ADAM SZARSZEWSKI

Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych, GUMed

PROF. DR HAB. ALICJA ZEMANEK

Instytut Botaniki, Ogród Botaniczny UJ

Komitet organizacyjny

DR KATARZYNA PEKACKA-FALKOWSKA

MGR PIOTR SKALSKI

INŻ. EWA WOJTASZEK

Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznym UMP

Patronaty honorowe

Dziekan WL I UMP prof. dr hab. n. med. Ewa Wender-Ożegowska

Polskie Towarzystwo Filozoficzne o/Poznań

Polskie Towarzystwo Historii Nauk Medycznych

Polskie Towarzystwo Historyczne

Kontakt:

Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznych UMP
ul. Przybyszewskiego 37a
60-356 Poznań
www.kzhnm.ump.edu.pl

tel./fax +48 61 854 72 42
tel. +48 61 854 71 27
tel. kom. +48 608 277 622 (dr K. Pękacka-Falkowska)

email: wczesnonowozytnamedycyna@gmail.com

m Fundacja na
rzecz myślenia
im. Barbary Skargi

Karta zgłoszeniowa udziału w konferencji

**WCZESNONOWOŻYTNA MEDYCyna, HISTORIA NATURALNA
I FILOZOFIA PRZYRODY (XVI–XVIII w.): MIEJSCA SPOTKANIA, MIEJSCA KONFLIKTU**

Poznań, 7–8 grudnia 2017

Centrum Kongresowo-Dydaktyczne Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Imię:		
Nazwisko:	Tytuł lub stopień naukowy:	
Instytucja (uczelnia, wydział, instytut/katedra, zakład):		
Adres służbowy:		
Adres do korespondencji (jeśli inny niż służbowy):		
Telefon:	Faks:	E-mail:
Forma zgłaszanego wystąpienia (zaznaczyć właściwe): poster ☐ referat indywidualny ☐ panel ☐		
Tytuł wystąpienia / panelu:		
W przypadku zgłoszenia panelu – lista panelistów i tytuły referatów: 1. 2. 3.		
Abstrakt wystąpienia / panelu* (do 1500 znaków):		
* Organizator panelu niezależnie od zgłoszenia ogólnego przekazuje indywidualne karty zgłoszeniowe wszystkich uczestników panelu (jako osobne załączniki).		

Dane do faktury:

Nazwa i adres Uczelni:

NIP Uczelni:

Wypełnioną kartę zgłoszenia udziału w konferencji
należy przesłać w nieprzekraczalnym terminie 21. lipca 2017

15. września 2017
(zmiana terminu)

albo w wersji elektronicznej (.doc,/.docx) na adres:

wczesnonowozytnamedycyna@gmail.com

albo w wersji papierowej na adres:

Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznych UMP
ul. Przybyszewskiego 37a, pok. 1:06
60-356 Poznań
(z dopiskiem „HistMed”)

.....
podpis uczestnika

Kontakt:

Katedra i Zakład Historii Nauk Medycznych UMP
ul. Przybyszewskiego 37a
60-356 Poznań
www.kzhnm.ump.edu.pl

tel./fax +48 61 854 72 42
tel. kom. +48 608 277 622 (dr K. Pękacka-Falkowska)

email: wczesnonowozytnamedycyna@gmail.com